

ÁO DÀI CÔ GÁI VIỆT-NAM

BƯỚC HIỆP

Năm 1975, khi mới đặt chân đến Sacramento Thủ-Đô của California, trong một dịp chuyen trờ vò-ván, bạn tôi mời một ông bạn Huêky thỉnh thoảng dót vài lán bánh lá luot cho vui. Ông bạn Huêky nhà nhán cuối và đáp lại sẵn sàng, nếu có dịp tốt rành ràng, song bên này ít có thì giờ rành lắm. Bay giờ sau gần 6 năm sanh sống trên đất Huêky, mới thấy ông bạn Huêky này nói có phần đúng.

Cuộc sống hàng ngày ở đây diễn tiến nhu mực. Từ thứ hai đến thứ sáu, sáng dậy đi làm, chiều về trò chuyện với vợ con, xem tin tức ở đài truyền-hình, đọc vài mục báo nang mưa suông tuyet, bắt cóc, cuộp máy bay, cuộp ngàn hàng, bán súng, rồi sửa soạn đi ăn cỗm và đi ngủ để có sức cho ngày mai. Thứ bảy và chủ nhật thi lo làm vườn, trồng vài cây rau răm, rau quế, đồ cổ dại, viết thủ túc, cắt hộp gói quà gửi về Việt Nam, hay đi chợ mua sắm lặt vặt, thức ăn. Đôi khi xã-giao bạn bè, múa may tay chân qua vài lán bánh đưa cốt kiêm chút mồi hôi. hay đưa bà Xã đi chùa, thăm viếng bạn bè, lâ xong cả ngày cuối tuần. Anh bạn nào chiều về đi thẳng vào Đại-học, kiêm nám ba chủ để bung, thi lai là việc khác. Trẻ thi học để mā học, mā lấy bằng cấp, còn lớn tuổi, kể từ 50 tuổi trở đi, thi học để biết thêm nghề mành, để tìm lai không khi Đại-học mā minh chưa trọn ven ở tuổi thanh-xuân, hay đôi khi học để cho thời gian bớt trông ròng. Học theo lời này thi không cần phải, chū-tâm lo lắng; A,B,C có được hay không cũng không sao. Cái tuổi "ngủ thập tri thiên mang", nǎm chênh chênh ở hồn nǚa doan đường đổi, sau "tam thập nhi lập", "tứ thập nhị bat hoac", và trước "lục thập nhị thuận", "thát thập cõi lai hi", nói rằng ở Vietnam thi đúng, qua bên này đôi khi nhận xét cũng không sai mây cho lam.

Bạn nào ở vào cái tuổi 50 trở lên là tuổi thực khuya dày sớm, trời chưa hừng đông, trong lúc cả nhà đang an giấc, môt minh môt chõ đã thức dậy ban bẽ với "cóc" trà tàu nháp giọng, thuốc lá cầm hơi", cái tuổi suy-ngham quá khứ, hiện tai, vi lai, cái tuổi nhìn sao đêm, nhìn Trời sáng, cái tuổi muồng tượng Sông Cửu, Sông Hưởng, Núi Châu, Núi Ngù, cái tuổi mà đôi khi ngâm-nga lần-thần môt minh:

"Trách chi thiên hạ đổi nay
Mà đem thế-sự làm rày chiêm bao
Đã buồn vì trán mùa rào,
Lại cay vì nói ào ào gió đông."

Số vì lè dép, ở trên đất Huế kỳ mènh-mòng bát-ngát này, có lẽ không nên cho thi giờ để trong, mà nên lấy việc học để "tiêu sầu". Anh em AMCC ở Sacto phản động vào Đại-học mỗi buổi chiều, sau giờ làm việc để tiện xáng nhót di chuyển. California State University Sacramento (CSUS) có khoảng 30 nam nữ sinh viên Việt Nam đủ lứa tuổi từ 18 đến 55. Trong đám sinh viên xôn-xôn có Anh Mồng, Anh Phường, Anh Bé, Anh Cường và tôi. Anh Mồng và tôi cũng học một Thầy, một môn nên ngồi đầu cũng ngồi một bàn, chuyện trò tưởng đặc đáo-de. Lúc cá nguyệt vừa ròi có thêm anh Phường, anh Bé nhập hội. Anh Thịnh, một trong hai giáo-sư tiến-sĩ dạy ở CSUS và một ông chánh-án lớn tuổi cũng ngồi với chúng tôi cho có bạn.

Chiều đến trong lúc chờ 45 phút để vào lớp học, chúng tôi lại ngồi chung quanh một bàn tròn rộng, nói chuyện nắng mưa, mà chúng tôi gọi là chuyện tâm phào. Ngoài trời thì lạnh, mà trong phòng ấm cung, tách cà phê hay nước trà nóng bốc hơi trước mặt chúng tôi. Các anh em sinh viên trẻ tuổi mới lớn lên sau này, cả nam lẫn nữ, thi ngồi riêng một mình, vui vẻ trong câu chuyện của tuổi đôi mươi.

Có một ngày no, cũng như moi ngày, chúng tôi đang ngồi nói "chuyện tâm phào", lâu này chúng tôi nói chuyện "áo dài cô gái Việt Nam". Áo dài Việt Nam là một cái áo trang-nhà nhất thế giới. Hai vác áo xoe ra đôi chút, vác trước cắt sao cho khéo để bó vác sau; một hàng 5 nút nhỏ nhô kẹp hai nẹp áo, 3 nút tassel hóng đến nách, và 2 nút tassel đến cổ. Màu sắc tùy thời tiết, tùy thời gian và tùy không gian. Sáng trưa chiều tối mặc áo màu sắc khác nhau. Đi viêng Lăng Ông, đi chờ Bà Chiểu mặc hai lối áo. Vỏn ven chỉ có chung ấy, mà la thay, chiếc áo khoác vào thân hình cô gái VN đôi mươi, thì áo như được thêm sức, già tăng sắc đẹp mỹ miều của người mặc áo. Nếu người mặc áo có một thân hình cao khoảng 1.60 thước, và cân nặng khoảng 48 kg, thì sự cản đối giữa áo và người đi đến một mức độ tuyệt-my.

Tuổi 13, 14, 15, tuổi học trò, như nữ sinh Gialong và Đồng Khánh, tuổi chưa vuông "bui tinh" thì mặc áo trắng, quần trắng. Trời về chiều, các nữ sinh Đồng Khánh, trong y-phục toàn trắng, đạp xe đạp qua cầu Tràng Tiền, tâ áo bay phấp phới, ở xa trông như y cánh của một đàn cò bay lượn thênh thang.

Khi tuổi ấy lớn lên 17, 18, 19, đôi mươi, -tuổi này không còn bắt bướm hái hoa nữa-mà tuổi ưa màu sắc, tuổi đã bắt đầu vuông vắn bui tinh, bui đôi.

Đôi vây, màu sắc của nó và hàng đeo may áo ảnh hưởng rất nhiều đến tâm hồn người mặc áo và người ưa nhìn người ta mặc áo.

Có người chỉ thích nhìn áo màu mỏ gà vàng nhót, điểm hoa nhót, hàng nhe. AHCC Hayward Cali thì thích áo lụa Hà Đông:

"Nàng Cali anh đi mà chột mắt,

Bởi vì em mặc áo lụa Hà Đông,

Anh vẫn yêu màu áo ấy vô cùng"

Danh từ "vẫn" và "vô cùng" trong câu trên cho thấy hồi trước yêu áo rồi, yêu tha thiết, mà nay vẫn còn và trong tương-lai cũng vẫn còn yêu tha thiết.

Có người chỉ thích người con gái mặc áo màu vàng, màu xanh hay màu tim, và khi đã yêu mê sác áo rồi, thì si-mê luôn cả khung cảnh và vật-trí cũng mâu:

"Ao nàng vàng anh về yêu hoa cúc,

Áo nàng xanh anh mến lá sân trường,

Sở thú tình không đủ nghĩa yêu đương,

Anh pha mực cho vưa màu áo tim."

Đã có yêu rồi thì các hiện tượng kẽ tiếp khác lai tuân tú di den. Nếu có yêu rồi thì phải trong "cây si", phải "tường tú", định-nghia là "yêu đến vô cùng", như Thầy Bach dạy là "maximum maximorum" vậy. Và khi yêu mà không được đến đáp, thì di đến "thất tình".

Ngày xưa có gả Tú Quang, - Gả Tú Quang mà Anh Bùu Hap đã nói trong LTCC kỹ trước- cũng yêu, cũng mê màu áo, và cũng thất tình như vậy.

Khi Tú Quang thất tình, gả ta ra bờ suối, đến bên cây cầu nước trong. Gả nhìn giông nước trong, luôn luôn chảy xuôi giông, (chứ không phải chảy theo lối nắng đục mưa trong như Sông An-Cửu, Huế). Tú Quang mồ mang, mường tượng tóc người mình yêu, đen nhu mây đen uốn éo chảy dài từ đầu sông cho đến cuối sông, rồi nhìn mây trời mà mường tượng áo người yêu với các màu sắc thay đổi theo mùa:

"Ngày xưa có gả Tú Quang,

Lên non tìm động hoa vàng nhò nhau,

Thôi thi thôi đứng ngai mưa mau,

Đua nhau ra tối bên cầu nước trong.

Sóng này đây chảy một giông thôi,

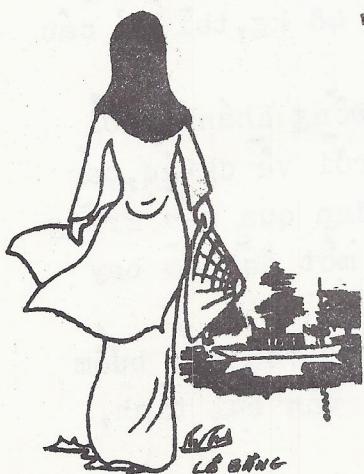
Mây đầu sông thảm tóc người cuối sông.

Nhỏ xưa em chửa theo chồng,

Mùa xuân em mặc áo hồng đào rói,

Mùa thu em mặc áo da trời,

Sang đông lại khoác lên người áo hoa."

Ngâm nga xong đâu đây cho "đá nǚ" rồi, Tú Quang lại đi tìm cây buối.

Thường thường thất tình hay tìm đến cây buối mà leo lên.

Có người thất tình thì leo lên cây buồm để hái hoa, rồi lại trút xuống cây buồm đi vào vườn cà hái nụ tam xuân:

"Trèo lên cây buồm hái hoa,
Bước xuống vườn cà hái nụ tam xuân,
Nụ tam xuân nở ra cánh biếc,
Em có chồng rồi anh tiếc làm thay."

Bản linh anh chàng "leo lên cây buồm hái hoa", rồi "bước xuống vườn cà hái nụ tam xuân" cao cuồng hồn gà Tú Quang. Anh chỉ "tiếc làm thay" rồi cuộc đời đâu vào đó.

Gà Tú Quang leo lên cây buồm, rồi cõng chúa chịu đựng đó, lại mon men bỏ ra đứng trên cánh buồm, Đứng trên cánh buồm theo kiểu này thì có ngày té bỏ bu. Đứng trên cánh buồm xong rồi Tú Quang lại khóc mà chẳng hái một hoa buồm nào cả:

"Thôi thi em chẳng con yêu tôi,
Leo lên cánh buồm khóc nguội đứng không,
Thôi thi thôi mồ nguội ta thường,
Thôi thi thôi nhẹ đoán trường the thôi.
Nhớ xưa em rủ tóc the,
Nhìn trăng sao nở đê lối the bay?
Đối nhau tan cuộc hoa này,
Đành nhủ cánh buồm đổi tay nô nào!"

Thất tình ủ dột nhủ gà Tú Quang này thi xưa quá. Có lẽ cũng vì đó mà tác giả mổ đầu: Ngày xưa có gà Tú Quang...

* * *

Thời gian tam tinh với vợ con, và thời gian tan chuyện tam phao với bạn bè cùng nói một thứ tiếng là hai khoảng thời gian quy hóa nhất trong ngày.

Thời gian này minh dẹp bỏ các ủu phiền, dẹp bỏ các hắp tạp, với vàng, lo âu của cuộc sống, cho tâm hồn thư thái lại, cho tâm tư rãnh rang, cho nụ cười đón đã trên môi, minh suy tuong và thao luận cái hay cái dẹp của cuộc đời, minh kể cho nhau nghe câu chuyện :"Lè Lỏi vi quan, Nguyễn Trai vi thân", minh tìm hiểu ý nghĩa câu ca dao bình dân :

"Mẹ già như chuối ba huống,
Nhù xôi nếp mít, nhù đường mía lau"

Có nói đến cái hay cái dẹp, thì cái hay cái dẹp mới lan tràn ra, ngoại cảnh. Có cho giờ phút chậm chạp khoang nhanh, thi minh mỗi tận hưởng các giờ phút quý báu của cuộc đời.../.